

Natuurbescherming

DR JAC. P. THIJSSSE EN HET NEDERLANDSE BOS

[901 : 907.1]

door

E. REINDERS

In dit jaar, dat zo zeer in het teken staat van de herdenking van Thijsse's 100ste geboortejaar, is het misschien wel aardig om enkele herinneringen op te halen, die verband houden met de grote liefde, die Jac. P. Thijsse ook voor ons Nederlandse bos koesterde. Natuurlijk was het bos voor hem in de eerste plaats belangrijk als element in het landschap en als deel van de levensgemeenschap, waarvan ook zijn geliefde vogels, planten en insecten deel uitmaakten.

Als oud-leerling van het Kennemer Lyceum heb ik het grote voorrecht gehad vele jaren door Thijsse in het vak „Natuurlijke Historie” — zoals dat destijds werd genoemd — te worden onderwezen. De lessen, die Thijsse — of Jac. P., zoals hij door ons vaak werd genoemd — gaf, waren voor ons allen — onafhankelijk van het feit, of de bloemen en vogels ons iets te zeggen hadden — een steeds weerkerend evenement. Hij was een geboren onderwijsman, die niet alleen wist te boeien, omdat hij over ieder schepsel der natuur — hoe gering soms ook — op onnavolgbare wijze als een boeiende roman wist te vertellen, maar vooral ook door zijn charme en zijn grote goede menselijke eigenschappen. Hij doorspekte zijn lessen altijd met levenswijsheden, die hij in zijn eigen leven had opgedaan.

In zijn lessen beperkte hij zich meestal nooit tot één bepaald onderwerp, maar er werd vaak van alles bijgehaald. Zo werden meestal aan het begin van de les de nieuwe of mogelijk toekomstige aankopen van de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten besproken en zo herinner ik mij nog heel duidelijk, dat hij op een ochtend enigszins opgewonden de klas binnen kwam en direct aan ons het grote nieuws vertelde, dat „Natuurmonumenten” nu de kans werd geboden om aan de Zuidelijke Veluwezoom een werkelijk nationaal park van duizenden ha grootte te stichten. Het gehele lesuur werd aan dit — ook in onze ogen — uiterst belangrijke feit besteed, waarbij ik op die ochtend tevens mijn eerste college in bosexploitatie ontving, want Thijsse kende op zijn duimpje alle verschillende sortimenten, die het grovedennbos in zijn opeenvolgende dunningen oplevert. Het feit, dat voor de financiering van de aankoop toen nog nauwelijks middelen aanwezig waren, maakte op hem geen indruk. „Dat komt wel in orde,” zei hij en een tijd later vertelde hij ons, dat de aankoop definitief was geregeld.

Nog hoor ik hem in een van zijn lessen vertellen, hoe hij zich het ideale bos voorstelt. Een bos, dat natuurlijk in de eerste plaats een eldorado moet zijn voor de vogels; een bos met een struik- en een kruidenetape, die een menigte van besdragende vruchten moet opleveren; een bos ook, dat naast

het produceren van hout als taak moet hebben een wezenlijke bijdrage te vormen in de totstandkoming van een aantrekkelijk landschap.

Wat mij van Jac. P. het meest is bij gebleven, is zijn grote blijmoedigheid en zijn optimisme. Hij geloofde rotsvast in de altijd aanwezige goede eigenschappen in ieder mens en onder alle omstandigheden, ook wanneer er zich moeilijkheden of zorgen voordeden, bleef hij optimist.

Deze hartverwarmende eigenschappen heeft hij tot het laatst van zijn leven behouden, getuige zijn opbeurende woorden en zijn visie op de toekomst van het Nederlandse bos, die hij mij in zijn brief van 28 december 1943 — één jaar voor zijn dood — deed toekomen. Ik laat enkele gedeelten uit zijn brief die betrekking hebben op ons Nederlandse bos, hier volgen:

Afbeelding uit het Alg. Handelsblad van 14-10-1922.

„... Ik kreeg juist een paar miserabel defaitistische brieven over den ondergang van het Nederlandsche bosch. Er blijft niets van over. Het gaat nu om het naaldhout zelfs de zwaarste boomen, die zijn voor de zaag bestemd. En straks komen de eiken aan de beurt en de beuken, al de honderd en tweehonderd-jarigen. Bovendien strategische breede wegen, munitieopslagplaatsen en wat al niet meer.

Ik heb die lui heel ernstig en afkeurend geantwoord. Mijn overtuiging is dat ons bosch niet verloren is zolang wij onze jonge houtvesters hebben,

vooral wanneer die door hun moed, vertrouwen en opgewektheid hun supérieuren een hart onder de riem steken. Ik hoop dat het herstel ten slotte een winstsaldo zal opleveren. Allereerst willen wij het goede dat nog overblijft met de teerste aandacht verzorgen. Wanneer de vorderingen op dunning uitloopen dan kan dat ook nog zijn goede zijde hebben. De ondergang van fataal slecht bosch en treurig verouderde landgoederen kunnen we toejuichen. Hier moeten we oppassen dat de landbouw niet de vrij komende gronden voor zich opeischt. En dan gaan we nieuw bosch aanleggen, dat het zoo klapt en dan dadelijk echte natuurlijke boschlandschappen, zoo op de manier van wat er de laatste twintig jaren door het Staatsboschbeheer in Drente is gedaan. Het Staatsboschbeheer moet eigenlijk oppermachtig worden met de Dienst van het Nationale Plan achter zich. Eigenlijk behoeven we geen onderscheid te maken tusschen recreatiebosschen, productiebosschen en klimaatverbeterende bosschen. Een echt goed productiebosch heeft zeer groote recreatieve waarde, een recreatiebosch zooals het beroemde Amsterdamsche bosch kan een niet onaardige productie opleveren en de klimaatverbeterende bosschen dienen ook de meest uiteenloopende belangen.

De strenge theoretici zullen wat water in hun wijn moeten doen en het exotische naaldhout de plaats geven, die ze bewezen hebben in ons land te kunnen innemen. Dat zijn dan in de eerste plaats de Douglas, de Zeeden, de Zwarte Den maar ik pleit ook voor de mooie Sitka spar, die op Texel hier en daar al een indrukwekkende figuur maakt. De boschranden laten we opbloeien in een breede zoom van struikgewas, waaronder vooral sleedoorn en rozen en de heele hopsasa van de mooie rijkelijk vruchtdragende struiken. Het boschareaal van Nederland moet worden opgevoerd tot minstens 12% van den bodem, voornamelijk Staatsbezit. Over enkele tientallen van jaren moet je kunnen toeren door Nederlandsche bosschen, zoo mooi en rijk, als ze nog nooit zijn aanschouwd, mooier wellicht dan de befaamde Germaansche oerwouden. De Contactcommissie voor Natuur- en Landschapsbescherming wapent zich reeds op deze dingen en beschouwt met groote aandacht de beken, stroomdalen, vennen, heuveltoppen, opdat deze ook de plaats krijgen en behouden die hun toekomt. Bijzonder letten wij ook op brongebieden. Met alle beroerdigheid moet je toch erkennen dat dit een heerlijke tijd is om kracht te betoonen, niet alleen voor de verbetering van het materieel welzijn, maar evenzeer voor de koestering der edele gevoelens.

Wij zijn in Thijsse's Hof bezig een hoek nu geheel in te richten voor perfect vogelbosch, een stuk van ca 300 vierkante meter. Het moet een onneembare vesting worden, kattenproof. Eigenlijk heb ik hier vooral hulst voor noodig, maar dan een bijzonder stekelige, met lage, desnoods over de grond kruipende takken. In de kwekerijen hebben ze veel onbruikbaar materiaal. Nu is de hulst een echte indigeen bij ons, maar schijnt zich niet bijzonder druk uit te zaaien. Heb je in je bosschen wel eens echt wilde hulstpartijen gezien? Voorts werk ik het meest met mijn teerbemide sleedoorn. Als die goed dicht wortelot maakt, dan kan er ook geen kat door. Zoo ook eglantier en trouwens hondsroos ook. Het kan heel mooi worden. . . . ."